

сьогодення. Скільки можна завозити, переважно нелегально, з Молдови цигарки та вино, якщо їх можна виробляти і значно кращої якості, у нас? Досвід вирощування тютюну на Середньому Придністер'ї неабиякий. На початку і в середині ХХ ст. майже на кожній присадибній ділянці вирощували запашний тютюн (до речі і мак), частково і в окремих колгоспах. Відродження цієї галузі, особливо разом із сучасними фабриками цигарок – принесе суттєві прибутки;

– *вирощування лікарських рослин.* Такого різноманіття трав, зокрема, й лікарських, як на Середньому Придністер'ї, у межах рівнинної частини України більше немає. Природа сама підказує, що цей регіон є унікальним для вирощування лікарських трав. За своїми властивостями вони не поступаються, а здебільшого й кращі, за лікарські трави вирощені в інших регіонах України. Лікарські рослини Середнього Придністер'я необхідно виводити на європейський і світовий ринки, створювати відповідні бренди.

Решта території Середнього Придністер'я особливо вододільних просторів та слабо покатих поверхонь, краще зайняти, що і спостерігається, культурами з явною перевагою зернових. Отже на загальному фоні традиційних для України й Поділля сільськогосподарських культур, Середнє Придністер'я явно виокремлюється низкою своєрідних напрямів розвитку господарства, яке має враховувати унікальні природні умови і ресурси регіону, що призведе до розквіту місцевих громад у сучасних умовах.

Література:

1. Денисик Г.І. Природнича географія Поділля. Вінниця. ЕкобізнесЦентр. 2014. 184 с.
2. Середнє Придністер'я [За ред. Г.І. Денисика] Вінниця: Гіпаніс, 2007. 431 с.

Д.Р. Дідик

*КЗВО Київської обласної ради «Академія мистецтв»
diana_didyk@ukr.net*

САМОТНИЙ ТУРИЗМ: СУТЬ ПОНЯТТЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Наприкінці ХХ століть людство суттєво почало відчувати потребу у спілкуванні. Проблему самотності ще в 70-ті роки помітив американський філософ-футуролог Є. Тоффлер та американські економісти Дж. Енджел, Р. Блекуел, П. Мініард. Потреба у спілкуванні в цей же час стрімко перетворюється в істотний чинник розвитку міжнародного туризму. Наприклад, в бездітних сім'ях серед білого населення США це призвело до збільшення витрат на мандри. Подібна ситуація спостерігалася і в сімейних пар, дорослі діти яких живуть окремо [1].

В ХХІ столітті в США, Західній Європі і в цілому у високорозвинених країнах світу дана проблема стає все більш гострою, що в свою чергу призводить до збільшення затребуваності в туристичному середовищі. Підтвердженням цьому є виявлена тенденція в щорічному огляді подорожей

АВта, яка вказує, що більш ніж один з шести чоловік (15 %) зараз йде у відпустку самотійно – в порівнянні з 12 % у 2017 році і майже в три рази більше, ніж у 2011 році (6 %) [2].

Кількість одиноких людей і бездітних пар стрімко зростає, а в багатьох великих містах «одинаки» складають до половини всього населення. Більшість з цих людей відрізняються матеріальною самотійністю, високим рівнем освіти, достатньо мобільні і проявляють підвищений рівень до комфорту і якості життя. Всі вони розглядаються як перспективна цільова група туристів. Виявлено, що такі клієнти витрачають значні заощадження на відпочинок, подорожі, розваги і харчування поза домом. За даними американської асоціації ресторанів, одинокі відвідувачі витрачають на походи в ресторани понад 50 % місячного бюджету, тоді як сімейні люди не більше 37 %. Всесвітньо відомий Середземноморський клуб, враховуючи такі тенденції, відкрив для одиноких людей 5 туристичних сіл в Греції, Іспанії, Італії і Тунісі, куди сімейні пари не допускаються [3].

Враховуючи вищевказане, не важко здогадатися, що дане питання у світі наразі дуже актуальне. А ось відповідь на питання чи є подібна актуальність вивчення даної проблематики для України і її туристичного ринку, залишається відкритим.

Перш ніж переходити до актуальності, цілком логічним вбачаємо розкриття дефініцій даного напрямку туризму. Наразі в Україні, і на пострадянському просторі не існує єдиної наукової думки в термінологічних підходах до визначення даної проблеми з позиції туризму. Часто можна зустріти публікації де пропонуються такі поняття як «туризм одиноких сердець» [4] чи «туризм одиноких людей» [5]. Найбільш вдалим, на нашу думку, все ж таки є поняття «самотній туризм», який є різновидом туризму, що покликаний задовольняти рекреаційні потреби самотніх [6]. Ключовою ціллю такого туризму є активізація способу життя та справа поліпшення внутрішнього здоров'я, а також придбання нових друзів, розширення кола спілкування. Більшість самотніх туристів – молоді люди, необтяжені турботами й витратами на виховання й освіти дітей, котрі вважають доцільніше витратити кошти на веселе життя: відпочинок, подорожі, обіди в ресторанах тощо. Як правило їм властиві, високий рівень освіти, прагнення до успіху в професійній діяльності, підвищені вимоги до комфорту і якості життя, індивідуалізм. Молоді самотні люди, прагнучи повною мірою насолоджуватися життям, чимало уваги приділяють організації вільного часу: більше подорожують у порівнянні з одностатевими, що знаходяться в шлюбі, і з людьми середнього віку.

Власне, даний вид туризму за класичною схемою має місце для туристів, що ніколи не перебували у шлюбі, для овдовілих і для розлучених. Відштовхуючись від цих ключових груп населення ми власне і спробуємо оцінити актуальність даного напрямку туризму України.

В силах свого економічного розвитку наша країна почала відчувати дані процеси на собі лише останніми роками. Перехід до постіндустріального суспільства змушує молоде покоління все більше надавати перевагу кар'єрному зростанню чим плануванню сім'ї. Так, за даними Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи Національної академії

наук в Україні спостерігається процес «старіння материнства», оскільки у 2017 році найвища народжуваність спостерігалася у жінок 25-29 років, тоді як ще 20 років тому найбільш активними в дітородному відношенні вважалися жінки у віці 20-24 років [7]. Не рідко можна почути у вжитку серед молоді і такий термін, як «чайлдфрі» – добровільна відмова від народження дитини.

Великою проблемою для України є рівень розлучень. Якщо взяти до уваги цивільні шлюби, які також розпадаються, то рівень розлучень в Україні, за даними фахівців, сягає 61 %. Тобто, розпадається більш як половина пар! Це найвищий показник у Європі, за даними Євростату [8].

Також важливою проблемою для України є питання овдовілих людей. Попри загальне зростання тривалості життя в нашій країні, різниця між середнім тривалістю життя чоловіків і жінок залишається катастрофічно сталою. Жінки в нашій країні живуть в середньому на 10 років більше, що в свою чергу є найбільшим інтервалом в Європі [9].

Водночас, не варто забувати про людей, які живуть в сім'ях і мають певні морально-психологічні проблеми і відчувають себе самотніми. Призвести до такого стану може низка причин. Для України наразі актуальним в цьому контексті є проведення АТО на Сході і окупація Криму, оскільки групу самотніх людей поповнили ряди військовослужбовців, «армія» мігрантів та безпосередньо мешканці цих територій.

Виходячи з вище вказаних фактів, можна зауважити, що для нашої країни самотній туризм тісно переплітається з психологічним туризмом. Відповідно, ті визначення і розуміння самотнього туризму, які трактуються наразі не в повній мірі відображають всі «сторони медалі». Тому, цілком логічно, що константа понятійно-термінологічного апарату даного виду туризму знаходиться ще в своєму дослідницькому пошуку.

Вважаємо цей напрям одним із перспективних для розвитку в Україні з позиції розвитку і таким, що має бути взятий на озброєння туристичними фірмами. А також, самотній туризм, в моєму баченні, не лише спосіб відпочинку чи культурного розвитку, а насамперед психологічний чинник який має стати ключем до поступового вирішення психологічних проблем людини.

Література:

1. Пархоменко Т.С. Антропология туризма / Філософія туризму. Навчальний посібник за ред. В.С. Пазенок, В.К. Федорченко. – К.: Кондор, 2004. – 268 с.
2. From Brexit fallout to Ryanair dominance – six prediction about the future of travel [Електронний ресурс] : [Офіційний сайт британської газети The Telegraph] – Режим доступу до статі: <https://www.telegraph.co.uk/travel/comment/future-of-travel-comment-abta/>
3. Дурович А.П. Организация туризма / Дурович А.П. // Учебное пособие. Издательский дом «Питер». – 2011. – 320 с.
4. Сокол Т.Г. Основы туристической деятельности. Підручник / За заг. ред. доктора пед. наук, проф. Орлова В.Ф. – К.: Грамота, 2006. – 264 с.
5. Столбова Ю. Теоретичні аспекти інституціоналізації туризму / Столбова Ю. // Соціальні виміри суспільства. – 2010. – № 2. – С. 378-387.
6. Шандор Ф.Ф. Сучасні різновиди туризму: підручник / Ф.Ф. Шандор, М.П. Кляп – К.: Знання, 2013. – 334.

7. В Україні спостерігається старіння материнства [Електронний ресурс] : [Офіційний сайт Ukr.Media] – Режим доступу до статі: <https://ukr.media/ukrain/366685/>
8. Україна – на першому місці в Європі за кількістю розлучень – [Електронний ресурс] : [Офіційний сайт газети Експрес] – Режим доступу до статті: <https://expres.online/archive/main/2015/08/23/148726-ukrayina-pershomu-misci-yevropi-kilkistyu-rozluchen>
9. Тривалість життя українців все ще найнижча в Європі – соціолог [Електронний ресурс] : [Офіційний сайт Радіо Свобода] – Режим доступу до статі: <https://www.radiosvoboda.org/a/29256907.html>

І.М. Дністрянська

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
i.dnistrjanska@gmail.com*

ВПЛИВ ПРИРОДНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ТА ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНИХ ЧИННИКІВ НА ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ВІДМІННОСТЕЙ ГУСТОТИ СІЛЬСЬКОЇ ПОСЕЛЕНСЬКОЇ МЕРЕЖІ УКРАЇНИ

Формування поселенської мережі – це тривалий суспільно-географічний процес, який в ході історичного розвитку зазнає впливу особливих, характерних для окремого часового періоду та території чинників. На утворення перших поселень переважаючий вплив мали природні умови у поєднанні з соціально-політичними факторами. Рельєф, клімат, гідрографія, ґрунти були первинним чинником заселення територій, тому саме вони визначили основи поселенської мережі України. Згодом залежність від природних умов зменшувалася, зростав вплив суспільних чинників. В умовах активних політичних змін цікаво простежити, чи є певні взаємозалежності між природними умовами та особливостями розселення сільського населення. Також важливо визначити, які фактори впливають на територіальну диференціацію стану сільського розселення України.

Сучасна структура сільської поселенської мережі характеризується помітними територіальними відмінностями, що відображено в працях А. І. Доценка [2], О. Г. Рогожина [3], Л. В. Головка [1] та ін. Здебільшого аналіз розселенських показників здійснювався на рівні регіонів, але з огляду на те, що демографічна ситуація та стан поселенської мережі суттєво диференційований – актуально провести аналіз у розрізі районів, на основі матеріалів Державної служби статистики [4].

Одним з параметрів характеристики сільського розселення є щільність поселень. На представленій картосхемі простежуємо, що у районах однієї області значення цього показника можуть бути суттєво відмінними. Це насамперед стосується Івано-Франківської, Полтавської, Сумської, Харківської, Житомирської областей. Причиною таких відмінностей здебільшого є вплив природно-географічної диференціації (рельєфу, зональності тощо), однак значення суспільних факторів минулого та сучасних тенденцій також треба враховувати.